

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Generozitatea Zânei Mării

DENIS JOHNSON

Traducere de Anca Dumitrescu și Elena Marcu

BLACK BUTTON BOOKS

Cuprins

9	Generozitatea Zânei Mării
37	Luceafărul de pe Bulevardul Idaho
61	Bob Strangulatoru'
77	Triumf în fața mormântului
113	Doppelgänger, poltergeist

Generozitatea Zânei Mării

Tăceri

După cină nimeni n-a plecat acasă imediat. Cred că ne-a plăcut atât de mult mâncarea încât speram ca Elaine să ne mai servească o dată întreaga cină. Pe oamenii ăștia îi cunoscuserăm prin munca pe care o făcea Elaine ca voluntară, nu era nimeni de la mine de la birou, nimeni din agenția de publicitate. Am stat la masă în sufragerie și am descris cele mai puternice sunete auzite vreodată. Cineva a zis că cel mai puternic sunet auzit fusese vocea soției când îi spusese că nu-l mai iubea și că voia să divorțeze. Altcineva și-a amintit bubuiala inimii când a făcut un infarct. Tia Jones devenise bunică la 37 de ani și spera să nu mai audă niciodată un sunet atât de puternic precum plânsul nepoatei în brațele fiicei ei de 16 ani. Soțul ei, Ralph, a spus că îl dureau urechile ori de câte ori fratele lui deschidea gura în public, pentru că fratele lui avea Tourette și adesea erupeau replici ca: „Mă masturbez! Penisul tău miroase frumos!” în fața străinilor din autobuz sau la cinema în timpul filmului, sau chiar în biserică. Tânărul Chris Case a schimbat macazul și a introdus subiectul tăcerilor. A spus că cel mai tăcut lucru pe care îl auzise fusese mina care îi retezase piciorul drept în Afganistan, lângă Kabul.

Nimeni n-a mai contribuit cu alte tăceri. A urmat o tăcere. Unii dintre noi nu-și dăduseră seama că își pierduse un picior. Șchiopăta, dar foarte ușor. Nici măcar nu știam că luptase în Afganistan.

— O mină? am zis.

— Da, să trăiți! O mină.

— Ne-arăți și nouă? a întrebat Deirdre.

— Nu, să trăiți! De obicei, n-am nicio mină la purtător.

— Nu, piciorul, voiam să zic.

— A fost spulberat.

— Vreau să zic ce-a rămas din el!

— Ți-l arăt dacă-l pupi.

Râsete uluite. Am început să vorbim despre cel mai ridicol lucru pe care îl sărutaserăm vreodată. Nimic interesant. Cu toții sărutaserăm doar oameni și doar în locurile obișnuite.

— Bine, atunci, i-a zis Chris lui Deirdre, iată că ai ocazia să aduci cea mai valoroasă contribuție la conversație.

— Nu, nu vreau să-ți pup piciorul!

Deși niciunul dintre noi n-a arătat-o, cred că eram cu toții puțin enervați de Deirdre. Cu toții voiam să vedem piciorul.

Morton Sands era și el acolo în acea seară și mare parte din timp stătuse tăcut. Dar atunci a zis:

— Doamne, Deirdre.

— Ei, bine, fie, a spus ea.

Chris și-a ridicat cracul drept de la pantaloni până la jumătatea coapsei și și-a scos proteza, un instrument din bare cromate și curele din plastic prinse de genunchi, care era intact, și și-a ridicat piciorul într-un mod îngrozitor ca să ne arate capătul zbârcit al ciotului. Deirdre s-a așezat în fața lui în genunchii dezgoliți, iar Chris s-a tras mai în față, pe canapea – Ralph Jones stătea lângă el –, poziționând ciotul cicatrizat la cinci centimetri de fața lui Deirdre. Ea a început să plângă. Cu toții eram stânjenți, puțin rușinați.

Am așteptat aproape un minut.

Apoi Ralph Jones a spus:

— Chris, mi-aduc aminte când te-am văzut luptându-te cu doi tipi în același timp, lângă Taverna Aces. Să mor io, a ieșit afară cu ăia doi și i-a bătut de s-au căcat pe ei, ne-a spus Jones.

— Probabil c-aș fi putut să-i cruț, a zis Chris. Erau destul de beți amândoi.

— Le-ai cam dat-o în seara aia, Chris.

În buzunarul de la piept aveam un minunat trabuc cubanez. Voiam să ies afară să-l fumez. Cina fusese una dintre cele mai reușite ale noastre și voiam să încununez experiența trăgând satisfăcut câteva fumuri. Dar cine nu vrea să vadă cum se termină o chestie de genul ăsta? Cât de des vezi o femeie sărutând un membru amputat? Dar Jones stricase totul, vorbind. Rupse seara. Chris și-a pus proteza la loc, și-a strâns curelele și și-a tras cracul de la pantaloni. Deirdre s-a ridicat, s-a șters la ochi, și-a netezit fusta, s-a așezat la locul ei și stop joc. Rezultatul acelei scene a fost că, peste vreo șase luni, la starea civilă, în fața aceluiași grup de prieteni, Deirdre și Chris s-au căsătorit. Da, sunt soț și soție. Iar eu și voi știm ce urmează.

Complici

Îmi vine în minte o altă tăcere. Acum vreo doi ani, eu și Elaine am luat cina acasă la Miller Thomas, fostul director al agenției mele din Manhattan. Deunăzi – el și soția lui, Francesca, au sfârșit la rândul lor aici, dar mult mai târziu decât mine și Elaine – șeful meu, acum un pensionar din San Diego. Am terminat la masă două sticle de vin, poate chiar trei. După masă am băut coniac. Înainte de masă am băut cocktailuri. Nu ne știam prea bine și poate că am folosit alcoolul ca să trecem mai repede peste asta. După coniac am început să beau scotch și Miller a băut bourbon și, deși vremea era îndeajuns de caldă cât să ținem pornit aerul condiționat, a declarat seara că fiind rece și a aprins focul în șemineu. Nu i-au trebuit decât un strop de lichid și un băț de chibrit ca să aprindă lemnele, care-au început

să trosnească, și apoi a pus deasupra doi bușteni despre care a zis că-s buni, din stejar bătrân.

— Raiul capitalistului, a zis Francesca.

La un moment dat, stăteam la lumina focului, eu și Miller Thomas, întrecându-ne în numărul de cărți pe care îl puteam ține în palme, cu brațele întinse, Elaine și Francesca ne așezau cărțile în mână, testându-ne echilibrul, iar noi eșuând amândoi lamentabil în nenumărate rânduri. A devenit un test de forță. Nu știu să spun cine a câștigat. Ceream tot mai multe cărți și femeile ni le stivuiam în palme, până când aproape toată biblioteca lui Miller zăcea în jurul nostru pe podea. Avea o mică pânză a lui Marsden Hartley agățată deasupra șemineului, un peisaj turbat, copleșitor de albastru, în ulei, și i-am zis că poate nu era cel mai potrivit loc pentru o astfel de pictură, atât de aproape de fum și de căldură, era o pictură atât de scumpă. Și era chiar o capodoperă, din câte am putut vedea la lumina lămpilor și a focului, printre cărțile împrăștiate pe podea... Miller s-a simțit ofensat. Mi-a spus că el plătise acea capodoperă, era a lui și o putea pune unde avea chef. S-a apropiat de flăcări, a dat jos tabloul și s-a întors către noi, declamând că, dacă voia, putea chiar să-l arunce în foc și să-l lase să ardă.

— E artă? Sigur că da. Dar fii atent, tabloul ăsta nu e al artei. Pe mine nu mă cheamă Artă.

Ținea pânza ca pe o tavă, cu peisajul în sus, ademenind focul cu ea, apropiind-o și depărtând-o... Chestia ciudată e că, în urmă cu câțiva ani, auzisem o poveste aproape identică despre Miller Thomas și preaiubitul său peisaj de Hartley, despre o seară foarte asemănătoare cu asta, cu alcool, vin, coniac și alte licori, conversații aprinse, cărți împrăștiate, și culminând cu Miller apropiind tabloul de flăcări, reclamându-și iar și iar proprietatea și amenințând să-l ardă. În acea seară oaspeții îl convinseseră să coboare din sfere și agățase tabloul la locul lui, dar în seara noastră – de ce? – niciunul dintre noi n-a găsit vreun

mod de a obiecta în timp ce și-a transformat proprietatea în combustibil, s-a întors cu spatele și-a plecat. Pe pânză a apărut o pată neagră care s-a răspândit într-un fel de baltă de fum, care a dat naștere unor flăcări mici. Miller s-a așezat pe un scaun în celălalt capăt al încăperii, lângă fereastra scânteietoare, privind de la distanță, cu băutura în mână. Niciun cuvânt, nicio mișcare. Rama de lemn a pocnit miraculos în acea tăcere, în timp ce mărețea pânză se cocea, mai întâi neagră și contorsionată, apoi cenușie și tremurândă, în cele din urmă mistuită de foc.

Publicitarul

În acea dimineață am fost inundat de o asemenea tristețe la gândul trecerii accelerate a vieții – distanța parcursă de la tinerețe până acum, persistența vechilor regrete, noile regrete, capacitatea eșecului de a se întrupa în forme noi și proaspete –, încât aproape că am făcut accident. Am coborât în locul în care fac munca la care nu simt că sunt foarte bun, mi-am înșfăcat servieta prea abrupt și am scăpat jumătate din conținutul ei în poală și jumătate în parcare, și, în timp ce-mi strângeam lucrurile, mi-am lăsat cheile pe scaun și am încuiat mașina manual – un obicei bătrânesc –, lăsându-le captive în RAV. La birou, am rugat-o pe Shylene să cheme un lăcătuș și apoi să-mi facă o programare la omul care avea grijă de spatele meu. În secțiunea din dreapta sus a spatelui am un nerv care din când în când ciupește. La T4. Nervii ăștia nu sunt niște firicele fragile, ci niște cabluri groase cât degetul mic. Acest nerv se prinde între mușchii tensionați și zile în șir, chiar săptămâni, nu prea am ce face decât să iau aspirine, să merg la masaj și la kinetoterapeut. În brațul drept simt furnicături, o amorțeală, uneori o jenă surdă, înfundată sau o durere fără formă, derutantă. E

un semn: se întâmplă când sunt anxios în legătură cu ceva. Spre surprinderea mea Shylene știa ce era acel ceva. Se pare că își făcea timp să-și caute pe Google șefii și că aflase despre un premiu pe care urma să-l primesc nici mai mult, nici mai puțin decât în New York pentru un spot TV animat. Premiul era pentru fosta mea echipă din New York, dar eu eram singurul care participa la ceremonie și posibil singurul interesat după atâția ani. Acest mic gest de recunoaștere încununa acea imagine deprimantă. Cei din echipa mea migraseră către alte echipe, către agenții mai șmechere, către reușite mai grandioase. În peste 20 de ani eu nu făcusem decât să pedalez înainte până atinsesem limita anumitor presupuneri, și atunci m-am oprit. Dar Shylene ovaționa, mă încuraja ca o asistentă mândră care se așteaptă să te minunezi de toate procedurile păgâne pe care spitalul ți le-a pregătit.

— Mulțumesc, mulțumesc, i-am spus.

Când am ajuns la recepție, în timpul aceluia schimb de replici, Shylene purta o mască de carnaval strălucitoare, cu paiete. N-am întrebat-o de ce.

Atmosfera din biroul nostru face parte din noul val. Întreaga agenție lucrează sub un acoperiș uriaș, ca de circ, deloc aglomerat, destul de prietenos, adăpostind o zonă spațioasă de relaxare cu pinball, un coș de baschet și, în fiecare vineri, pe timpul verii, Happy Hour cu bere gratis.

În New York făceam reclame. În San Diego scriu și concep broșuri glossy, în mare parte pentru un grup de hoteluri din Vest unde joci golf și călărești pe poteci. Nu mă înțelegeți greșit, California e plină de locuri frumoase, e o plăcere să le aduc în atenția celor care s-ar putea bucura de ele. Dar, vă rog, nu și când am un nerv care ciupește.

Când nu pot suporta durerea, îmi iau liber și vizitez marele muzeu de artă din Balboa Park. Astăzi, după ce lăcătușul mi-a scos cheia din mașină, am condus până la muzeu și am asistat

la o conferință, într-una dintre sălile adiacente, unde o artistă autodidactă perora: „Arta este omul și omul este arta!” Am ascultat cinci minute și puținul pe care a reușit să-l facă comprehensibil nici măcar nu merită numit superficial. Cu toate acestea, picturile ei erau atent concepute, cu execuții complexe și coerente. M-am plimbat de la un perete la altul, admirând o parte dintre ele, o mică parte. Dar mereu, după ce mă uit la artă o oră și ceva, se schimbă felul în care văd lucrurile: azi, de exemplu, un grup de adulți cu handicap mental care făceau turul muzeului, gesticulând haotic, cu mâinile și gâturile contorsionate, mergând printre operele de artă ca niște zombi dintr-un film prost, dar niște zombi buni, zombi cu minți și suflete și lucruri care încă le captează atenția. Iar afară, unde în mod normal erau o mulțime de sculpturi din metal, acum se făceau săpături și reamenajări: un excavator frământa monstruos molozul, o femeie și un copil priveau neclintii, băiețelul stând pe o bancă, zâmbind strabic, și mama lângă el, ținându-l de mână, amândoi încremeniți ca într-o fotografie a ruinei americane.

Apoi am avut programare la un kinetoterapeut costumat în elf.

Se pare că tot personalul de la clinica de lângă casa mea era costumat de Halloween și, în timp ce așteptam în mașină să vină ora consultației, primul interval liber din acea zi, am văzut o lăptăreasă elvețiană întorcându-se de la prânz, apoi o vrăjitoare cu chipul verde, apoi un supererou portocaliu ca o explozie solară. Apoi am intrat la consultație la kinetoterapeutul în colanți și căciulă de elf. Iar eu? Costumat ca în fiecare zi. Mascarada continuă.

Elaine a cumpărat un telefon de perete pentru bucătărie, unul albastru, îngust, care își poartă receptorul ca pe o pălărie, cu un ecran care afișează numărul apelantului chiar sub tastatură. În timp ce priveam acest instrument, abia întors de la kinetoterapeut, s-a auzit un țârâit scurt, modest și micul ecran a afișat zece cifre pe care nu le-am recunoscut. Pornirea mea naturală a fost să ignor apelul ca pe oricare altul de la un număr necunoscut. Dar acesta era primul apel, mesajul inaugural. De îndată ce am atins receptorul, m-am întrebat dacă nu cumva o să regret, dacă nu cumva țineam o greșeală în mână, dacă nu cumva apropiam greșeala de ureche, spunându-i „Alo”. Apelantul era prima mea soție, Virginia, sau Ginny, cum îi spuseseam mereu. Fuseserăm căsătoriți cu mult timp în urmă, pe la 20 și ceva de ani, și îi puseserăm capăt după trei ani turbați. Nu mai vorbiserăm de-atunci, n-avuseserăm niciun motiv, dar acum aveam unul. Ginny era pe moarte. I-am auzit vocea slăbită. Mi-a spus că doctorii nu-i mai dădeau nicio șansă. Își pusese lucrurile în ordine, cei de la azil o așteptau deja.

Înainte să-și încheie tranzitul pământesc, cum l-a numit, Ginny voia să risipească orice urmă de resentiment pentru anumiți oameni, anumiți bărbați, mai ales pentru mine. Mi-a spus cât de mult a suferit și cât de mult își dorea să mă ierte, dar nu știa dacă poate – spera să poată – și am asigurat-o din abisul inimii mele frânte că speram s-o poată face, că îmi uram infidelitățile și minciunile legate de bani și felul în care îmi ascusesem plictiseala mele, îi ascusesem multe, și am vorbit cu Ginny, după 40 de ani de tăcere, despre nenumăratele feluri în care îi furasem dreptul la adevăr.

În mijlocul discuției am început să mă întreb, foarte tulburat, cu o anxietate amețitoare, perspirantă, dacă nu cumva făcusem o greșeală, dacă nu cumva acea femeie era nu prima

mea soție, Ginny, ci a doua mea soție, Jennifer, căreia îi spuneam adesea Jenny. Din cauza vocii ei atât de slăbite și din cauza țiuitului din urechi provocat de șocul acestei vești, din cauza sunetelor din jurul ei – oameni care veneau și plecau, șuieratul aparatului pentru respirat, probabil –, în timp ce încerca să-mi vorbească în acest moment atât de important, după 15 minute de convorbire, nu-mi puteam aminti dacă își spusese numele când am răspuns la telefon și dintr-odată nu mai știam ce delict regretam, nu mai eram sigur dacă acest rămas-bun muribund, care mă îngenunchea în căință lângă masa din bucătărie, era al Virginiei sau al lui Jennifer.

— E foarte greu, am spus. Pot pune telefonul jos pentru o clipă?

Am auzit-o spunând Bine.

Casa părea goală.

— Elaine! am strigat.

Nimic. Mi-am șters fața cu un prosop de bucătărie, mi-am dat jos sacoul, l-am pus pe spătarul unui scaun și am mai strigat-o o dată pe Elaine, apoi am ridicat din nou receptorul. Nu mai era nimeni acolo.

Undeva în vintrele lui, telefonul păstrase numărul apelantului, firește, numărul lui Ginny sau al lui Jenny, dar nu l-am căutat. Ne spusese că era de spus și Ginny sau Jenny, oricare dintre ele, se recunoscuse în scuzele mele sincere și fusese mulțumită – pentru că, până la urmă, ambele seturi de delictse fuseseră unul și același.

Eram obosit. Ce zi! Am sunat-o pe Elaine pe mobil. Am fost de acord că era mai bine să rămână la Budget Inn în partea de est a orașului. Făcea muncă voluntară acolo, învățând adulți să citească și din când în când, când se făcea târziu, rămânea peste noapte. Foarte bine. Puteam încuia cele trei yale ale ușii și încheia ziua. N-am menționat apelul precedent. M-am culcat devreme.